

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Arbejdstilbud til langtidsledige og ret til efterløn).

(Lovforslag nr. L 200. Fremsat 6/5 80. Første behandling 9/5 80. Betænkning 22/5 80).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Flygaard (DR):

Da retsforbundet fortsat ikke er betænkningsberettiget i arbejdsmarkedsudvalget, skal jeg meddele, at vi kan stemme for ændringsforslag nr. 1, ændringsforslag nr. 3, ændringsforslag nr. 4 og ændringsforslag nr. 5, medens vi vil stemme imod ændringsforslag nr. 2.

Kurt Hansen (VS):

Fremskridtspartiet har i betænkningen stillet ændringsforslag om, at jobtilbudsordningen bortfalder med øjeblikkelig virkning. Til det ændringsforslag vil jeg godt sige, at VS vil undlade at stemme.

Vi har også været imod og er fortsat imod denne jobtilbudsordning, som bl. a. indeholder arbejdsgivertilskud, og som bl. a. er med til at øge arbejdskraftens faglige mobilitet. Vi er modstandere af, at man forsøger at udhule arbejdskraftens værdi gennem sådanne tiltag. Men det, vi har sagt, er meget nøje forbundet med en ophævelse af denne jobtilbudsordning; det er jo netop at man får ophævet tidsbegrænsningerne, at man får fjernet 26 ugers reglen. Det er samtidig en forudsætning for, at man ikke kommer til at opleve en situation, hvor titusinder af langtidsarbejdsløse bliver hældt ud af arbejdsløsheds-kasserne. En sådan situation ønsker vi naturligvis ikke skal opstå, så i forbindelse med fremskridtspartiets ændringsforslag om øjeblikkelig ophævelse af jobtilbudsordningen vil vi undlade at stemme.

Vi mener, der er nogle klare alternativer, der må frem, nogle klare alternativer, som VS gentagne gange har peget på. Anvisningen og kontrollen må føres tilbage til fagforeningerne, og anvisningen må derfra ske ud fra princippet: længst arbejdsløs, først tilbud om arbejde. Dette sammen med det, jeg nævnte før, nemlig ophævelsen af 26 ugers reglen, er ligesom det politiske alternativ, der er for VS til denne jobtilbudsordning. Det eksisterer ikke i dag, og vi vil ikke være med til at skabe en situation, hvor titusinder af langtidsarbejdsløse bliver sendt ud af A-kasserne over på bistandsloven, over på revalideringen, som vi har hørt så mange tale om i øjeblikket, hvor arbejdsministeren ikke vil undsige LO-økonom Gunnar Iversen, når han proklamerer, at der er 15.000, der skal over på bistandsloven, over på revalideringen. Vi vil hverken være med til at føre eller til antydningvis at støtte en sådan politik, når det er fremskridtspartiet, der kommer med den, eller når det er LO-økonom Gunnar Iversen, der kræver dette, flankeret af arbejdsministeren.

Venstres og de konservatives ændringsforslag om, at jobtilbudsordningen kun skal gælde et enkelt år, vil vi ligeledes undlade at stemme til. Jeg henviser til de bemærkninger, jeg er kommet med vedrørende fremskridtspartiets ændringsforslag.

Jeg har et lille hjertesuk. Jeg håber, arbejdsministeren vil høre efter og måske undertagelsesvis komme herop og give en besvarelse, selv om det hører til sjældenhederne, at

[Kurt Hansen]

arbejdsministeren gør sig den slags ulejlighed. Jeg har gentagne gange her i folketingssalen og i arbejdsmarkedsudvalget spurgt: hvad er det, der gør, at der er omkring 40 pct. af de langtidsarbejdsløse, der siger nej til dette jobtilbud? Her har arbejdsministeren i lang tid måttet væve, når han har forsøgt at give et svar, for der har ikke været nogen undersøgelse af det. Men nu er vi da kommet en lille smule længere i forhold til dette problem, når vi kigger på de besvarelser, vi har fået i arbejdsmarkedsudvalget på nogle af de spørgsmål, vi har stillet dér. Af en besvarelse fremgår bl. a., at omkring 10 pct. af samtlige langtidsarbejdsløse – altså ikke bare dem, der siger nej til et jobtilbud – siger nej på grund af sygdom og barselorlov og uddannelse. Ja men hov, hvad er det for noget? Bliver man kørt ud af systemet, fordi man på den pågældende dag, hvor man bliver tilbudt job, er syg? Bliver man kørt ud af systemet, fordi man på den pågældende dag, hvor man bliver tilbudt job, er gravid eller lige har fået et barn? Vi har jo ikke fået graviditetsorlov endnu. Er man i den situation, at når man er syg eller har barselorlov, så bliver man kørt ud af dette system? Hvad er meningen med det, hr. arbejdsminister? Har disse mennesker ikke også krav på at få et job? Jeg vil gerne have, at arbejdsministeren kommer op og svarer på disse ting. Det drejer sig som nævnt om en forholdsvis stor del af samtlige langtidsarbejdsløse. Det er noget med 25 pct. af de ikke placerede og 10 pct. af de langtidsarbejdsløse, totalt set.

Vi har fået et andet svar. Det handler om eventuelle sanktioner over for langtidsarbejdsløse A-kassemedlemmer, som siger nej, som afslår et jobtilbud, når det nu rykkes et halvt år frem. Først synes jeg, det er vigtigt at fastslå, at i forbindelse med at man rykker dette jobtilbud et halvt år frem for de langtidsarbejdsløse, skærer man samtidig et halvt år af tidsbegrænsningen. Realiteten er, at man lader 26 ugers reglen komme til kun at virke i 2 år i stedet for, som det nu er, i 2½ år. Det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen er den, at man vil til at indføre sanktioner, når de arbejdsløse siger nej til dette jobtilbud. Sådan har situationen ikke været tidligere.

Under førstebehandlingen af lovforslaget prøvede jeg at få ministeren til at komme med et svar på et lignende spørgsmål. Jeg

har fulgt det op i arbejdsmarkedsudvalget, men har stadig væk ikke fået et efter min opfattelse rimeligt svar. Under førstebehandlingen var arbejdsministeren inde på nogle betragtninger om, at man måske så ikke stod til rådighed for arbejdsmarkedet, hvis man sagde nej til dette jobtilbud. Vi ved godt, hvad dette begreb er kommet til at dække over, dette »at stå til rådighed for arbejdsmarkedet«. Det dækker eller vil i hvert fald i stor udstrækning i fremtiden komme til at dække over det, der hedder: skaf dig selv 5 ugers arbejde for at bevise, at du står til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er en meget hård sanktion. Jeg vil godt have arbejdsministeren til at komme herop og fortælle lidt mere præcist, end han har været i stand til under førstebehandlingen af dette lovforslag, og mere præcist, end han har ønsket at gøre det over for arbejdsmarkedsudvalget, hvad det er for nogle sanktioner, der skal indføres i forbindelse med, at man siger nej til et jobtilbud. Det er ikke den almindelige vægrings-sanktion – som vi selvfølgelig vil afvise, uanset om den er betydelig meget blødere end dette med: skaf dig selv 5 ugers arbejde. Vi er modstandere af disse sanktioner i det hele taget. Men jeg vil godt have arbejdsministeren til at komme herop og forklare, hvad det i realiteten dækker over.

Er man kommet så langt, at arbejdsministeren allerede er sprintet derude' med LO-økonom Gunnar Iversen i hånden for at få de langtidsarbejdsløse ud af A-kasserne med nogle vurderinger om, at hvis de siger nej, står de jo ikke til rådighed for arbejdsmarkedet, så skal de derover, hvor LO-økonom Gunnar Iversen ønsker dem: på revalideringen? Jeg vil gerne have, at arbejdsministeren gør sig den ulejlighed at komme op og sige noget om dette forhold.

Ud fra denne argumentation vedrørende vores holdning til vægring må vi selvfølgelig klart afvise ændringsforslag nr. 1, som er stillet af venstre, konservative og fremskridtspartiet. Der mangler kun retsforbundet, for at det nye firkløver er fuldendt, men det er måske ikke så meget i arbejdsmarkedspolitiske sager, men mere i skattepolitiske sager, at dette nye firkløver er ved at tegne sig.

Vi har selv stillet et omfattende ændringsforslag omkring efterlønsordningen, som vi ønsker forbedret. Jeg har ikke tid til at gå de enkelte dele af det store ændringsforslag, vi

[Kurt Hansen]

har stillet, igennem. Jeg henviser til, at det er i overensstemmelse med det lovforslag, som VS lagde frem om en forbedring af efterlønsordningen. Derudover skal jeg henviser til de bemærkninger, som ledsager de enkelte dele af dette samlede ændringsforslag.

Jeg må naturligvis sige til SF, at vi vil afvise det underændringsforslag, som SF har stillet til vores ændringsforslag. Vi mener ikke, at de selvstændige erhvervsdrivende skal være inde i arbejdsløsheds-kasserne. Vi har klart pointeret, at når de selvstændige erhvervsdrivende lukker deres biks, kan de komme og henvende sig i den A-kasse, som de naturligt måtte høre under, inden for det område, hvor de ønsker at få job. Så kan de komme ind, så kan de få de samme rettigheder, men vi vil ikke være med til at udvande A-kasserne og gøre dem endnu mere tandløse, end de er på nuværende tidspunkt.

Enggaard (V):

Allerede ved første behandling af dette lovforslag nævnede jeg nogle af de ting, som venstre ville interessere sig for i forbindelse med udvalgsarbejdet. På nogle af punkterne er resultatet blevet, at venstre sammen med det konservative folkeparti og fremskridtspartiet har stillet et par ændringsforslag.

Det ene drejer sig om jobtilbudsordningens varighed. Det er foreslået i lovforslaget, at man skal køre 3 år frem. Det er vi betænkelige ved, idet vi finder, at der stadig bør kunne indhøstes en række erfaringer, som må have indflydelse på loven. Vi finder ligeledes, at det er at strække forpligtelserne i denne lov 2 år ud over den periode, som nu er belagt med et politisk forlig – i øvrigt mellem de samme partier som tilsyneladende har bundet sig til også at bære dette forslag igennem i uændret skikkelse.

Det andet ændringsforslag, jeg vil omtale, er ændringsforslag nr. 5, der drejer sig om at indføre sanktioner for afslag på arbejdstilbud – vel at mærke, som der er givet udtryk for i ændringsforslaget, uden fyldestgørende grund. Heri ligger selvfølgelig ikke en unuanceret stillingtagen til det problem, som der blev nævnt fra den foregående taler, men der ligger en mulighed for, at arbejdsministeren analogt med de vægringsbestemmelser, som i øvrigt findes i lovgivningen, vil kunne gennemføre sådanne regler, at der kommer en

større effekt ud af de arbejdstilbud, som denne lov vedrører.

Jeg føler mig overbevist om, at arbejdsministeren i virkeligheden – og med ham mange af dem, der kender systemet og virkningerne af denne og beslægtet lovgivning – vil være tilfreds med, at dette problem løses. Jeg tror, der vil være god mulighed for, at man herigennem vil kunne få et langt mere realistisk billede af, hvad langtidsløsheden drejer sig om, og at man i en fælles forståelse for samfundets interesser og den langtidsløsheds interesser vil kunne få bedre bestemmelser at arbejde under.

Jeg skal derfor anbefale ændringsforslag nr. 1 og 5 til vedtagelse, men jeg må fraråde på venstres vegne, at man stemmer for de ændringsforslag, som er stillet af fremskridtspartiet alene, af socialistisk folkeparti og af partiet venstresocialisterne.

Grethe Fenger Møller (KF):

Vi fra konservativ side vil gå imod de ændringsforslag, der er stillet, bortset fra de ændringsforslag, vi har stillet sammen med venstre. Vi finder, at der bør indføres sanktioner over for de medlemmer, som afslår et jobtilbud, og vi finder også, at det er meget væsentligt, at jobtilbudsordningen ikke bliver forlænget i 3 år, men kun i 1 år, således som det fremgår af vores ændringsforslag.

I bemærkningerne til dette ændringsforslag siger vi, at vi ønsker at forlænge ordningen 1 år, fordi der er ikke nogen, der kender det økonomiske forløb, men vi mener også, at denne forkortelse af ordningens løbetid bør ske, fordi vi gerne vil have en vurdering af den arbejdsmarkedspolitiske virkning.

Vi finder, at den nuværende jobtilbudsordning kunne have fungeret bedre. Vi finder, at der er for få, der har benyttet sig af et jobtilbud, og der er for få, der er forblevet i arbejde. Vi mangler svaret på spørgsmålet: hvorfor er det tilfældet? Jeg ved, at der er noget med i bemærkningerne til lovforslaget, men som arbejdsministeren også selv sagde under førstebehandlingen, er det ikke en fyldestgørende forklaring. Der er stadig væk nogle løse ender. Jeg mener, det må være meget vigtigt at få fundet ud af det, før man bare sagde: o.k., vi forlænger ordningen i 3 år.

Vi vil godt være med til at bekæmpe arbejdsløsheden. Vi vil også godt være med til

[Grethe Fenger Møller]

at anvende nogle ressourcer til bekæmpelsen af arbejdsløsheden, men det skulle gerne være sådan, at de midler, vi anvender på arbejdsløshedsbekæmpelsen, har en positiv effekt. Det vil være rigtigt, at man forlænger ordningen i 1 år, for vi erkender arbejdsløshedsproblemetets størrelse, men vi finder også, at man kunne bruge den et års periode til at prøve på at analysere: hvorfor har ordningen ikke virket bedre? Hvordan kommer udviklingen til at være? Vi finder altså, at det er forkert bare at forlænge 3 år. Det er for nemt sluppet.

Med hensyn til de foreslåede ændringer for så vidt angår efterlønnen skal jeg sige, at vi har været imod dem. Det var vi også under førstebehandlingen, idet vores udgangspunkt har været, at vi finder, at en efterlønsordning bør gælde alle lønmodtagere og selvstændige og ikke være begrænset til at omfatte folk, der har været medlem af en arbejdsløshedskasse.

Derfor må vi sige, at vi under tredjebehandlingen ikke kan stemme for dette lovforslag, vi finder simpelt hen ikke, at det er godt nok, selv om vi gerne havde set, at jobtilbudsordningen var blevet forlænget 1 år.

Lawaetz (FP):

En ting er, at man kan være uenig med hr. Kurt Hansen, men det er lettere at diskutere, hvis tingene skal diskuteres sagligt, hvis man holder sig til realiteterne. Hr. Kurt Hansen siger frimodigt, at fremskridtspartiet har foreslået at ophæve jobtilbudsordningen fra dag til dag. Det passer jo ikke. Loven udløber, hvis man læser rigtigt, som hr. Kurt Hansen burde kunne, den 31. december 1980. Det, vi er gået imod med vores ændringsforslag, er, at man uden videre forlænger den i 3 år. Vi er altid bange for den slags fritsvævende bevillingslove og har tidligere været inde på det sikkerhedsnet, man spænder ud, men jeg vil gerne gøre hr. Kurt Hansen og andre opmærksom på, at der er hele 7 måneder til at få en bedre idé.

Jeg vil gerne derefter sige, at vi kan sekundært støtte venstres og de konservatives forslag, for det er i hvert fald kun 1 års forlængelse, så bliver der 19 måneder til at få en bedre løsning på problemet, og en sådan løsning kunne man måske finde. Vi anbefaler med andre ord naturligvis vort eget forslag,

og får det ikke flertal, støtter vi venstres og konservatives mellemting, der kun forlænger loven 1 år frem i tiden.

Vi vedtager jo herinde hvert år over 200 love, og det er naturligvis nok for mange, men på den baggrund vil det ikke spille nogen rolle med én lov fra eller til, og her er igen et eksempel på, at man blander to ting sammen, der intet har med hinanden at gøre. Det ene er en forlængelse af jobtilbuddene, og det andet er ændringer i efterlønsordningen; de har intet med hinanden at gøre. Vi vil f. eks. gerne stemme for arbejdsministerens forslag til forbedring af efterlønsordningen, men arbejdsministeren tvinger os til at stemme imod sit eget lovforslag, fordi man blander to ting, der ikke har noget med hinanden at gøre, sammen. Man taler om en bred opbakning, det er blevet sådan et slogan, men man kan ikke forlange en bred opbakning, når man blander sådan nogle ting sammen. Man kan få en bred opbakning af forslaget om forbedring af efterlønnen, men ikke af forslaget om jobtilbud ud i al evighed.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ændringsforslag nr. 1, som handler om, at der skal indføres sanktioner, såfremt folk siger nej til at modtage et jobtilbud, kan vi naturligvis ikke medvirke til og må derfor stemme imod.

VS'ernes ændringsforslag, som jo stort set går ud på at indarbejde i dette lovforslag de udmærkede ændringsforslag, som i sin tid blev lavet til efterlønsordningen, kan vi naturligvis stemme for. Når vi har måttet lave et underændringsforslag, skyldes det, at VS og SF ser en smule forskelligt på dette at være små erhvervsdrivende. Vi mener stadig væk, at de små erhvervsdrivende skal have en mulighed for at komme ind under ordningen, hvis de i øvrigt opfylder de krav, som står i den gældende lov, og det er bl. a., at de har været medlemmer af en fagforening i 5 år.

Vi kan naturligvis heller ikke stemme for fremskridtspartiets underændringsforslag, der, som hr. Kurt Hansen siger, ganske rigtigt kommer til at betyde, at der overhovedet ingen jobtilbudsordning bliver. For godt nok er det korrekt, som hr. Lawaetz siger, at der er 7 måneder, til loven udløber, hvis det, der

[Lilli Gyldenkilde]

står i loven, bliver stående, men ingen tror vel i fuldt alvor på, at vi kan nå at gennemføre det, inden vi nu holder sommerferie, og så kommer vi først ind til d. 7. oktober, og så bliver der vel næppe lavet nogen lov. Derfor må vi altså også sige fra: det kan vi heller ikke medvirke til.

Lad mig i øvrigt bare sige om selve lovforslaget, at også vi beklager – og det gør vi, hver gang der kommer et af disse lovforslag, der er kædet sammen – at det ikke er muligt at stemme for tingene hver for sig, men det er det nu altså ikke.

Hvad angår forslaget om, at efterlønsmodtagernes antal skal begrænses – og det er jo det, der ligger i lovforslaget – kan vi ikke medvirke til det. Det er lidt af en paradoksal situation at være i at skulle stå og forsvare efterlønnen. Vi var ganske mange om at stemme for den i sin tid, deriblandt også SF, og vi vil gerne værne om den. Vi synes, det har været en ganske udmærket ordning, og vi synes, det er udmærket jo flere der går over på den, for jo flere unge mennesker kan der komme ud på arbejdsmarkedet. Derfor kan vi ikke medvirke til, at antallet af efterlønsmodtagere faktisk mindskes.

Hvad angår jobtilbudsordningen, må jeg sige, at socialistisk folkeparti ikke har noget imod, at vi har en jobtilbudsordning med tryk på tilbud. For det er da en ganske fornuftig foranstaltning over for langtidsledige, at de kan få et sådant tilbud, men vi frygter det, som står i bemærkningerne, nemlig at man overvejer at lave nogle sanktioner. Det vil vi advare imod, for så er det jo ikke længere en jobtilbudsordning, men en jobtvangsordning, og jeg vil bede om, at man overvejer, om det er rimeligt at lave en sådan lovgivning.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Med sit levende sprog bad hr. Kurt Hansen mig om at komme herop og give et svar på hans mange spørgsmål. Jeg har nu oftestent, man gjorde hr. Kurt Hansen den største tjeneste ved ikke at svare på hans spørgsmål, men på denne direkte opfordring vil jeg dog gerne imødekomme ham.

For det første overrasker det mig trods alt, at man selv som venstresocialist kan få sig selv til fra folketingets talerstol at sige, at en af farerne ved jobtilbudsordningen er, at den

øger arbejdskraftens faglige mobilitet. Ja men tænk sig hvilket skræmmebillede for et moderne arbejdsmarked, at arbejdskraften skulle have en høj faglig mobilitet! Jeg har dog altid troet, at man uanset politisk opfattelse var af den formening, at det var en fordel for et samfund at have en fagligt mobil arbejdskraft, for det er jo det, der ligger i hele vort uddannelsessystem: efteruddannelse for faglærte, uddannelse for specialarbejdere osv., men nu forstår jeg, at hr. Kurt Hansen og venstresocialisterne er imod enhver form for forbedring af arbejdskraftens faglige mobilitet og dermed valgmuligheder på arbejdsmarkedet.

Jeg vil gerne sige til hr. Kurt Hansen, hvad jeg også har sagt i et skriftligt svar, at jeg ikke deler Gunner Iversens vurdering, alene af den grund at jeg ikke kender grundlaget for den udtalelse, som han har fremsat.

Hr. Kurt Hansen er meget optaget af de mange, der ikke omfattes af jobtilbudsordningen, fordi de på tilbudstidspunktet enten er syge eller gravide eller på anden måde, om jeg så må sige, lovligt forhindret. Der tror jeg at hr. Kurt Hansen gør sig skyldig i en misforståelse. Sagen er simpelt hen den, at så snart de vender tilbage på arbejdsmarkedet, tilbage på dagpenge, er det selvfølgelig reglerne, at de skal modtage et arbejdstilbud, og det gør de da også. Det er altså ikke sådan, at folk forspilder deres rettigheder, fordi de er gravide, syge eller på anden måde lovligt forhindret.

Så spørger hr. Kurt Hansen mig, om regeringen påtænker særlige vægringssanktioner i forbindelse med jobtilbuddet. Dertil er svaret ganske klart nej. Jeg har både i lovforslagets bemærkninger og her under førstebehandlingen af forslaget alene understreget, at en nægtelse af at modtage jobtilbud alt andet lige kan føre til en overvejelse, som foretages af den pågældende arbejdsløshedskasse selv, af, om den pågældende kan siges at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Jeg vil gerne sige til hr. Enggaard, at jeg værdsætter den positive holdning, hr. Enggaard udviste i forhold til jobtilbudsordningen. Jeg tror, det er meget værdifuldt, at vi fastholder en bred politisk opbakning bag denne ordning. Når jeg blev lidt skuffet og måske udtrykte det lovlig kraftigt under behandlingen af forslaget om støtte til de unge arbejdsløse, var det på baggrund af, at jeg

[Arbejdsministeren]

mener, det netop i en økonomisk krisetid er vigtigt, at vi på tværs af de politiske skel i folketinget forstår at markere tilslutning til den støtte, der gives til de mest udsatte grupper på arbejdsmarkedet. Jeg var derfor glad for hr. Enggaards positive bemærkninger.

Regeringen kan imidlertid ikke medvirke til det ændringsforslag, som venstre og de konservative har stillet om at afkorte forlængelsesperioden fra 3 år til 1 år. Det hænger sammen med, at vi tror, det er en uheldig ting, at man skaber den usikkerhed, der bliver resultatet hos kommunerne, hos arbejdsmarkedet, hvis man kører med en så kort forlængelsesperiode. Derfor mener vi, det er vigtigt, at vi, i lighed med hvad jeg sagde om foranstaltningerne vedrørende de unge, har en så rimelig lang forlængelsesperiode, at den giver ro over arbejdet i kommunerne, i arbejdsmarkedsnævnene og i det hele taget på arbejdsmarkedet.

Jeg har svaret på spørgsmålet om sanktioner. Regeringen mener, at den rigtige vej at gå er den, som jeg angav før, og som jo direkte inddrager arbejdsmarkedets parter.

Jeg kan forstå på fru Grethe Fenger Møller, at det konservative folkeparti, selv om dets ændringsforslag skulle blive vedtaget, alligevel ikke agter at stemme for lovforslaget, og det viser, at det måske er lidt svært at overtale andre partier til at medvirke til deres gennemførelse.

Jeg har allerede i forbindelse med mit svar til hr. Enggaard svaret på de øvrige ting, fru Grethe Fenger Møller fremførte, men jeg vil gerne endnu en gang understrege det, jeg sagde under førstebehandlingen, nemlig at det efter min opfattelse er helt uretfærdigt at påstå, at jobtilbudsordningen ikke har fungeret. Det er rigtigt at sige, at jobtilbudsordningen ikke har fungeret tilfredsstillende, forstået på den måde at der er folk, der vender tilbage fra et jobtilbud til ledighed. Det er også rigtigt at sige, at den private sektor ikke har levet op til det antal jobtilbud, vi havde håbet ved ordningens iværksættelse. Men det er uretfærdigt på det grundlag at forkaste hele ordningen. Hvor havde de mange tusinder af langtidsarbejdsløse været henne, hvis ikke jobtilbudsordningen havde været en realitet?

Jeg mener i virkeligheden, at man kan vende de tal på hovedet, vi talte om før, og vise, at det trods alt er lykkedes at skaffe me-

re end halvdelen af de langtidsledige en fastere tilknytning til arbejdsmarkedet og at give det mindretal, det ikke lykkedes at hjælpe i første omgang, trods alt et bedre grundlag for at blive på arbejdsmarkedet.

Så skal jeg lige over for fru Lilli Gyldenkilde gentage, hvad jeg sagde ved førstebehandlingen, nemlig at regeringen stadig væk er glad for, at SF nu er kommet til fornuft vedrørende jobtilbudsordningen; det skal de bestemt ikke høste nogen utak for. Det var et fejlgreb, de begik i sin tid, men det har de erkendt nu, og det synes jeg er meget positivt.

Derudover vil jeg gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at regeringen, som er mindst lige så positiv over for efterlønsordningen som fru Lilli Gyldenkilde, ikke har det synspunkt, at det er ønskeligt i sig selv, at så mange mennesker som muligt kommer på efterløn. Regeringen har det synspunkt, at så mange som muligt, der i øvrigt har en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, har mulighed for at gå på efterløn. Vores principielle synspunkt er, at det skal være en ret, en mulighed, for den enkelte, ikke at nogen skal presses ud af arbejdsmarkedet for at give plads til andre; tværtimod har vi altid fastholdt, at det drejede sig om en frivillig ordning. Med de overgangsordninger, der er foreslået ved forlængelsen fra de fem til de ti år, er der sikret alle, der har haft en berettiget forventning om at kunne gå på efterløn efter den nugældende ordning, en mulighed for fortsat at gøre det. Derfor mener jeg, at også fru Lilli Gyldenkilde med sin positive holdning til jobtilbudsordningen burde kunne stemme for lovforslaget ved dets endelige vedtagelse.

Lilli Gyldenkilde (SF):

En historisk ukorrekthed bliver ikke mere korrekt af at blive nævnt op til flere gange, og jeg skal derfor gentage, hvad jeg sagde under førstebehandlingen.

Når socialistisk folkeparti dengang ikke kunne gå ind for jobtilbudsordningen, skyldes det følgende: lovforslagene om jobtilbud og efterløn blev fremsat samtidig og blev førstebehandlet sammen, men efterlønsordningen blev udrenset under forlig med nogle af de borgerlige partier, og ud fra den betragtning, at det bedste nu var taget ud af denne

[Lilli Gyldenkilde]

lovgivning, måtte vi stemme, som vi gjorde dengang. Det er den historiske sandhed om jobtilbudsordningen og SFs stemmeafgivning til den, og det siger jo ikke noget om, at vi har været principielt modstandere af, at man har en jobtilbudsordning. Men vi nærer bekymringer for den, fordi vi er bange for, hvad man kan finde på af sanktioner. Men det er nu en anden sag.

Det andet, jeg ville sige, var, at jeg da ikke er i tvivl om, at arbejdsministeren er mere end begejstret for efterlønsløven, for det er en af de fornuftigste ting, der er lavet herinde længe – der er jo ikke lavet ret meget andet fornuftigt – men jeg må så også sige, at så længe vi har de pensionslove, vi har, må vi have det synspunkt, at det er udmærket, at folk, der er nedslidte efter et langt liv på arbejdsmarkedet, kan gå over på en efterlønssordning, på en form for pensionsordning, som de kan leve af, for de kan altså ikke leve af folkepensionen. Det er baggrunden for, at vi anser efterlønsløven for ikke kun at være en arbejdsmarkedslov, men i lige så høj grad en sociallov.

Kurt Hansen (VS):

Jeg vil gerne sige til arbejdsministeren, at begrebet faglig mobilitet og mobilitet i det hele taget i forbindelse med arbejdsløshedsloven jo ikke er noget, jeg har opfundet, det er ministerens begreb, og jeg skal prøve at gå lidt nærmere ind på det.

VS ønsker en aldeles kvalificeret – gerne overkvalificeret – arbejderklasse, en arbejderklasse, der er i stand til at bruge sin uddannelse også som et fagligt våben for at tilkæmpe sig nogle rettigheder. Men vi ønsker bestemt ikke at se eksklusivbestemmelser og hele det net af goder, som er bygget op inden for forskellige fagforeninger, ødelagt, fordi man har en jobtilbudsordning, der gør det muligt at rokere rundt på folk og flytte dem fra den ene A-kasse til den anden A-kasse ved med et fint ord at kalde det faglig mobilitet, og det er jo det, der er indholdet i jobtilbudsordningen. Den slags manipulationer, som jeg vil kalde det for, må vi selvfølgelig gå imod, fordi denne faglige mobilitet udhuler arbejdskraftens værdi og undergraver fagforeningerne. Men vi ønsker bestemt en veluddannet og også overkvalificeret arbejderklasse fagligt set.

Arbejdsministeren taler om at øge valgmulighederne igennem denne faglige mobilitet. Ja, vi vil også øge valgmulighederne, men det skal være lønarbejdernes og ikke arbejdsgivernes valgmuligheder. De har rigelig valgmulighed, som situationen ser ud i dag med omkring 200.000 arbejdsløse.

Man må frygte, at der sker en administrativ indførelse af nogle vægringsbestemmelser, gående ud på at den, der siger nej til at modtage et jobtilbud, ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet og selv skal skaffe sig 5 ugers arbejde. Det er sådanne ting, man kan frygte, og de vil jo blive kørt igennem administrativt helt uden om folketinget, fordi der er denne § 65 i arbejdsløshedsloven.

Til hr. Lawaetz, der begyndte at stille høje krav til os andre, end han gør til sig selv, nemlig krav om at man skulle være saglig, vil jeg sige, at som jeg har forstået fremskridtspartiets ændringsforslag, går det ud på, at den videreførelse, som skal finde sted, ophører. Det gør den naturligvis, fra det øjeblik loven udløber, og det er den 31. december i år; det er jeg selvfølgelig godt klar over.

Når vi tidligere har været meget kritiske og fortsat vil være meget kritiske over for jobtilbudsordningen, er det på baggrund af, at der er disse arbejdsgivertilskud, at der er denne undergravelse af arbejdskraftens værdi, og at der er ansatser til at undergrave fagforeningerne i dette. Når vi ikke stemmer for fremskridtspartiets ændringsforslag, er det, fordi vi vurderer, at fremskridtspartiet ser dette som et led i deres helhedspolitik med hensyn til, hvad de har at byde de arbejdsløse på, og den form for smalkost vil vi ikke spændes for. Vi vil ikke op at køre på den såkaldte fremskridtsekspres, som på dette område jo går ud på, at man maksimalt kan få arbejdsløshedsunderstøttelse i seks måneder. De tre første måneder kan man, hvis jeg husker rigtigt, få 29 kr., de næste tre måneder 26 kr. Det er, hvad fremskridtspartiet har at byde på, og det er det, de har stillet ændringsforslag til finansloven om.

Nu ser jeg, at fremskridtspartiets finanspolitiske ordfører kommer herop og vil forklare disse ting. Jeg synes, han skulle prikke den saglige hr. Lawaetz på ryggen og bede ham om at komme med en saglig kommentar, når han stiller krav om, at vi andre skal gøre noget sådant til hans usaglige indlæg.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Det, VS' ordfører står her og fortæller, passer slet ikke med virkeligheden. Det, det drejer sig om, er, at vi har stillet forslag om nogle skattefrie takster i forbindelse med den skattefrie bundgrænse, og derefter er det den del, der betales af staten, vi taler om. Hvad man derudover får igennem sine organisationer er ikke med. Den arbejdsløshedsunderstøttelse, vi foreslår, giver langt højere realunderstøttelse end den nugældende. Derfor skal hr. Kurt Hansen ikke komme og påstå, at vi vil sætte nogen på smalkost.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Det er muligt, at man stillede et ændringsforslag til sidste finanslov, som kun skal gælde inden for fremskridtssamfundets rammer; det ved jeg ikke noget om. Jeg har taget stilling til det ændringsforslag, som fremskridtspartiet har stillet på dette område, og det ændringsforslag siger: 29 kr. inden for de første tre måneder, 26 kr. inden for de næste tre måneder, og derefter er det slut med at modtage. Det er, hvad fremskridtspartiet har at byde de arbejdsløse på, uanset hvor trekantet hr. Askjær Jørgensen forsøger at bortforklare det ændringsforslag, han stillede dengang.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Uanset om hr. Kurt Hansen gentager det, passer det altså ikke, hvad hr. Kurt Hansen siger. Det ligger helt konkret sådan, at vi stillede vores forslag om skattefrie bundgrænse osv. til afstemning først, og da vi ikke fik det vedtaget, frafaldt vi de andre forslag. Det må hr. Kurt Hansen vide. Der er ingen rimelighed i, at hr. Kurt Hansen står heroppe og kommer med nogle postulater, som der ikke er belæg for. Det passer ikke, hvad hr. Kurt Hansen siger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 54 stemte for, 96 imod.

Underændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 13 stemte for, 120 imod; 17 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 14 stemte for, 133 imod.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 17 stemte for, 114 imod; 14 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 53 stemte for, 81 imod; 14 stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om udsættelse af Panuminstitutets 5. etape.

[Af Bertel Haarder (V) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 128. Fremsat 30/4 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Som et led i overvejelserne med henblik på at løse landets økonomiske problemer er det naturligt også at tage projekter, der kræver betydelige investeringer, op til fornyet vurdering. Undervisningsministeriet har da også løbende truffet de fornødne foranstalt-